

KUUS KÜSIMUST LEO NORMETILE,

kellel möödunud aastanumbri sees sai valmis lühiooper «Pirnipuu». Libreto Betti Alveri samanimelise poemi alusel on kirjutanud helilooja ise. Ooperi esietendust (koos G. C. Menotti «Telefoni-ga») on oodata RAT «Estonias» 13. ja 14. oktoobril.

■ Miks on teie arvates Alveri luulele nii vähe muusikat kirjutatud, ainsa näitena meenub Tubina «Kaks saarlast»?

Kahtlemata jätab Juhan Liivi vapustav lihtsus muusikale rohkem ruumi. Muusikale, mis on sama vahetu, sama tundesüvä. Betti Alver jõuab sügavusteni teisi teid pidi. Tema lüürika põimub eepika ja huumoriga, kusjuures viimasele on omased nii iroonia-satiir kui ka filosoofilisus. Sellepärast on põhjust arvata, et Betti Alver haarab tulevaste muusikute kujutlusvõimet üha rohkem — juba tänanegi helilooja, ihates lüürilist elamust, ootab luulelt samal ajal veel enamatki.

■ Kuidas kirjutasite libretot? Alveri poemi tekstist jäi ju väheks?

Lasksin end kõigepealt kaasa kiskuda olemasolevatest karakteritest, mis situatsioonidelegi ainumõeldava maitse annavad. Kus jutujärjest puudu tuli, sõandasin juurde kirjutada. Olen tänulik poetessile, et ta lubas seda teha. Veidi tekstilisa sai Alveri teistest teostest.

■ Keda XX sajandi ooperiheliloojaist hindate kõige enam ja miks?

Prokofjevit — tema superteatriliku muusika ja filmilikult dünaamilise tegevuslikkuse, nüüdisajale omase paljuplaanilise mõtlemisoscuse pärast;

Stravinskit, kelle stiliseerimisvõime oli nii tugev, et sellest kasvas välja päris omamoodi maailm ainult temale omaste seaduspärasustega, seega reaalsusega, mis on omane muinasjuttudele;

Brittenit, sest tema tegelaste psüühika avaldub kogu oma nõtkuse juures nüüdisajale omase sugestiivsusega, et teatrisaal jääb talle kitsaks;

Tubinat, kes on pärinud lausa mozartliku tervikunnetuse ja kes eesti kangekaelsuse on suutnud subliimeerida sihkindlaimaks sümfooniliseks arenduseks.

Nimekirja võiks jätkata, aga kuhugi peab ka punkti panema.

■ Missugused taotlused olid teil «Pirnipuu» muusika kirjutamisel?

Tahisin tabada killukestki 30. aastate elutunnetusest — see on esimene periood minu elus, mida juba teadlikult mäletan. Ometigi ei saa lahkuda nüüdisajale omast platvormilt — see on vist tahtest sõltumatu. Ikka jõuavad nood aastad lavale kujutluslikult. Seegi on paratamatu, et minu kujutus ainult kohati kattub nende kuulajate omaga, kes toda aega mäletavad.

■ Kas töö läks kiiresti ja kergesti või valude ja vaevadega?

Uskudes end olevat õigel soonel, läheb mul kirjutamine päris nobedasti. Iseasi, kas ma valmiskirjutatuga hiljem ise rahule jään... 1963. a. skitseerisin «Pirnipuu» üle poole, siis aga jätsin kõik sinnapaika. Hakkasin valminud materjaliga kahtlema. Vahepeal kirjutasin dissertatsiooni ja vokaaltsükleid. Alles 1970. a. skitseerisin lõpuni praeguse variandi. Aasta hiljem valmis partituur, siis klaverikoondis.

■ Millised on senised muljed lavastusest?

Proovidel on põnev olla. Arne Mikk toob igale proovile uue «kotitäie rosinaid». Eri Klasil on lendlevat tempokust, kuid karakterikujundusest ei torma ta kunagi mööda. Abidirigent Peeter Liljé, konservatooriumi lõpukursuse tudeng, on juba arvestatav kunstnik. Kui etenduse juhtide või osatäitjatega, kelle valikuga ma väga rahul olen, mõnda probleemi arutada saab, ei tunne minagi ennast seal tarbetuna.

100 117 0000.